

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА**

**НАСТАВНА ПРОГРАМА
ВИНАРСТВО**

III ГОДИНА

***ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА
Лозаро-винарски шехничар***

Скопје, 2007 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ВИНАРСТВО

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: лозаро-винарски техничар

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Карактеристичен за образовниот профил

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот *винарсџџво* ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да го сфаќа значењето на производството на вино за македонското стопанство;
- да ги разликува типовите винарски визби;
- да го познава хемискиот состав на грозјето како суровина за производство на вино;
- да го определува моментот на берба на грозјето наменето за производство на вино;
- да го објаснува подобрувањето на ширата пред почетокот на ферментацијата;
- да го објасни процесот на алкохолната ферментација;
- да го познава дејството на винските квасци при алкохолната ферментација;
- да ја познава технологијата за производство на црни и бели вина;
- да развива креативност кон винарското производство.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За успешно следење и совладување на наставните содржини, односно за постигнување на поставените цели по предметот *винарсџџво* потребно е ученикот да поседува претходни знаења од наставните предмети: биологија, хемија, физика, земјоделска техника, микробиологија и практична настава од втора година, како и од предметот хигиена со здравствено воспитание од прва година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ЗНАЧЕЊЕ НА ВИНАРСТВОТО	6	Ученикот: <ul style="list-style-type: none"> - да го сфаќа значењето на винарството кај нас и во светот; - да го познава историскиот развој на винарството; - да компарира производство и потрошувачка на вино по жител во одделни земји во светот и кај нас. 	<ul style="list-style-type: none"> - Воведување во винарското производство; - демонстрирање на показатели за производство на вино во светот и кај нас. 	<ul style="list-style-type: none"> - Лозарство - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци
2. ВИНАРСКА ВИЗБА	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги класифицира винарските визби; - да ги објаснува техничките и технолошките услови на винарска визба; - да ги познава условите за изградба на винарска визба; - да ги опишува производните одделенија во винарската визба; - да ги познава внатрешните услови во винарската визба; - да ги истакнува позитивните и негативните страни на винските садови: дрвени, метални, пластични и стаклени; 	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрирање на различни видови винарски визби; - објаснување за градежните, техничките и технолошките услови во винарската визба; - презентирање на различни видови винарски садови; - организирање посета на винарска визба. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава

		<ul style="list-style-type: none"> - да одредува кои садови кога треба да се употребуваат; - да го познава одржувањето на хигиената на одделни вински садови. 		
3. ГРОЗЈЕТО КАКО СУРОВИНА ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ВИНО	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ги познава факторите кои влијаат врз механичкиот состав на грозјето; - да го разбира поимот рандман; - да го познава хемискиот состав на грозјето и ширата; - да ги објаснува својствата на шеќерите во грозјето; - да одредува количина на шеќер во грозјето; - да ги објаснува својствата на одделните киселини (винска, јаболчна, лимунска и др.) во грозјето; - да го сфаќа значењето на фенолните соединенија (танин, флавоноиди и др.) во грозјето; - да ја објаснува улогата на витамините, ферментите и минералните материи во грозјето; - да го одредува приносот на грозјето во лозовите насади; - да го сфаќа значењето на моментот за бербата на грозјето и 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на хемискиот состав на грозјето; - пресметување рандман на грозје; - организираат вежби за дегустирање на различни сорти на грозје со различна содржина на танин, различна дебелина на лушпата, со и без мускатен мириз; - определување на технолошката зрелост на грозјето со рефрактометар; - организирање посета на лозов насад при берба на грозје. 	<ul style="list-style-type: none"> - Лозарство - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава

		<p>производството на вино;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ја определува технолошката зрелост на грозјето (моментот на бербата). 		
4. ПОДОБРУВАЊЕ НА ШИРА	12	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја сфаќа потребата од подобрување на составот на ширата (шеќер, киселини, боја) пред почетокот на алкохолната ферментација; - да ја определува потребата од подобрување на шеќер во ширата; - да ги познава начините на регулирање на шеќерот во ширата со сахароза и со концентрирана шира; - да ја определува потребата од регулирање на киселините во ширата; - да ги определува количините на шеќер и киселини кои треба да се додадат во ширата; - да ги определува потребите за регулирање на бојата во ширата; - да го разбира значењето од контрола на танинот во виното; - да го сфаќа значењето на сулфур диоксид во винарството како антисептик и антиоксиданс; - да го објаснува дејството на сулфур 	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрирање на црни и бели вина со различен интензитет на обоеност; - демонстрирање на постапки за подобрување на бојата на шира; - презентирање на постапки за подобрување на шеќер и киселини во ширата; - организирање дегустација на шира и вино со доволни и недоволни количини на киселини; - пресметување на сулфур диоксидот во одредени количини на шира и вино; - организирање посети на винарски визби. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава

		<p>диоксид по неговата употреба во ширата или виното;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги определува количините на сулфур диоксидот кај различни вина; - да ги разликува облиците на сулфур диоксид во винарството. 		
5. АЛКОХОЛНА ФЕРМЕНТАЦИЈА	8	<ul style="list-style-type: none"> - Да го разбира поимот алкохолна ферментација; - да го објаснува влијанието на температурата и кислородот врз алкохолната ферментација; - да ја сфаќа поврзаноста на составот на ширата и алкохолната ферментација; - да го објаснува хемизмот на алкохолната ферментација; - да го сфаќа значењето на винскиот квасец во процесот на алкохолната ферментација; - да ги разликува видовите квасци во алкохолната ферментација; - да ги опишува стадиумите на развој на питомиот вински квасец и на селекционираните квасци; - да ја разбира улогата на селекционираните вински квасци и ензимите во винарството; - да го објаснува приготвувањето и 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на хемизмот на алкохолната ферментација; - објаснување за влијанието на температурата и кислородот врз алкохолната ферментација; - набљудување на питом вински квасец во разни стадиуми; - организирање на вежби за подготовка на селекциониран вински квасец; - организирање посета на винарска визба за време на алкохолната ферментација. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава

		употребата на селектираниот вински квасец и ензимите.		
6. ПРОИЗВОДСТВО НА ЦРВЕНИ И РОЗОВИ ВИНА	14	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја познава технологијата на производство на црвени вина; - да ги објаснува постапките при гмечењето на грозјето; - да го определува моментот на одвојувањето на коминето од течниот дел (шира - младо вино); - да ги познава температурните услови за време на ферментацијата; - да разликува отворена и затворена ферментација на црвени вина; - да ги истакнува предностите и недостатоците на отворената и затворената ферментација; - да ја познава технологијата на производство на розови вина; - да ги разликува постапките при производство на розови од црвени вина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Презентирање на технологијата за производство на црвени вина; - демонстрирање на постапки за гмечење на грозјето; - организирање на вежби за определување на моментот за одвојување на коминето од течниот дел; - истакнување на разлики при производство на црвени и розови вина; - организирање посета на винарска визба; - користење стручна литература. 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава
7. ПРОИЗВОДСТВО НА БЕЛИ ВИНА	10	<ul style="list-style-type: none"> - Да ја познава технологијата на производство на бели вина; - да ја сфаќа важноста за правилно изведување на постапките: гмечењето на грозјето, цедењето и пресувањето на гроздовата каша; - да ги познава условите за алкохолната ферментација при 	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрирање на постапки за гмечење на грозјето, цедење и пресување на гроздовата каша; - објаснување за важноста од заштита на ширата од аерација и регулирање на 	<ul style="list-style-type: none"> - Производство на алкохолни и безалкохолни пијалоци - Практична настава

		производство на бели вина; - да ја сфаќа важноста за заштита на ширата од аерација (оксидација) и регулирањето на алдехидите, односно испарливите киселини при ферментацијата; - да ги избира садовите за ферментација при производство на бели вина.	испарливите киселини при ферментацијата; - организирање на вежби за поставување на бургандски вран; - организирање посета на винарска визба.	
--	--	---	--	--

4.2. Наставни методи и активности на учење

Програмските содржини по предметот *винарсџтво* имаат теоретски карактер и практично стручно значење, значи треба да се реализираат и вежби на практични операции и работни задачи. Поради тоа, во наставниот процес е потребна примена на разновидни наставни форми и методи. Така, покрај фронталните предавања, потребна е почеста работа со учениците во групи, парови и индивидуално. Постојат, исто така, можности за примена на разновидни наставни методи, односно постапки: покажување, објаснување, опишување, предавање, дискусија, работа на текст, Интернет пребарување, практична работа.

Во наставниот процес наставникот ја планира, организира и реализира наставата преку дефинирање и конкретизирање на задачите на часот и притоа врши усни излагања, објаснувања, демонстрирања, пишување и цртање на табла, давање инструкции.

Активноста на учениците се состои во: набљудување, прибележување, вежбање, поставување прашања, изведување на практични работи, домашни задачи и сл.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот *винарсѝво* се остварува преку предавања кои ќе се реализираат во училници, кабинети, лаборатории. Покрај предавањата треба да се изведуваат вежби, практични операции и работни задачи во објекти во училишната економија, енолошка лабораторија и винотеката во училиштето како и во винарски визби.

4.4. Наставни средства и помагала

Во наставниот процес се користат разновидни наставни средства и помагала: цртежи, филмови, дијафилмови, слики за графоскоп, компјутер, микроскоп, лабораториска опрема, различни вински производи, прибор за винарство и др.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите ученици преку разновидни форми и постапки: усни проверки, писмени задачи, тестови, проверки на домашни задачи, оценување на практичните способности на учениците при вршењето на вежбите, практичните операции и работните задачи, преку изготвување на проекти и други писмени извештаи, концепти и сл.

Оценувањето е јавно (односно на ученикот му се соопштува оценката со образложение што сè е вреднувано). Оценувањето на учениците се врши согласно со Правилникот за следење, вреднување и оценување на знаењата на учениците.

Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на конкретните цели на програмата, се постапува согласно законската регулатива за средното образование.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да го применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставната програма *винарсџтво* ја реализираат наставници со завршени студии по:

- *земјоделсџтво* (лозаро-овоштарска или енолошка насока).

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат со наставата, содржините по овој предмет се реализираат во училница, кабинет, лабораторија, во училишна економија и просториите во нејзините придружни објекти, како и во соодветни простории во винарски визби. Стандардот за простор е предвиден во нормативот за простор и опрема за земјоделско-ветеринарната струка.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: мај 2007 година

7.2. Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Михаил Петков, професор, Факултет за земјоделски науки и храна - Скопје
3. Благој Мишковски, наставник во СОЗШУ „Ѓорче Петров” - Кавадарци
4. Ѓоко Јованов, „Бовин” - Кавадарци

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2007 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *винарсџтво* ја одобри министерот за образование и наука со решение број **11-4631/10** од **21.06.2007** година.